

GLOSSARI: DRETS DE LA INFÀNCIA

C

- Convenció sobre els Drets de l'Infant

La Convenció sobre els Drets de l'Infant és un tractat internacional de les Nacions Unides que reconeix que tots les persones menors de 18 anys tenen dret a ser protegides, a desenvolupar-se i a participar activament en la societat; i estableix que els infants són subjectes de dret. L'Assemblea General de les Nacions Unides la va aprovar el 20 de novembre de 1989. Ha sigut ratificada per tots els països del món llevat de tres (Somàlia, els Estats Units d'Amèrica i el Sudan del Sud).

- Convenció, conveni o tractat

Són acords firmats entre països, entre organitzacions internacionals (com ara les Nacions Unides o la Unió d'Estats Africans) o entre països i organitzacions internacionals. Tenen la finalitat d'establir pactes que siguin respectats legalment als països que firmen i ratifiquen l'acord.

- Comité dels Drets de l'Infant

És un grup de persones encarregades de supervisar si els estats que han firmat i ratificat la Convenció sobre els Drets de l'Infant complixen les obligacions de protegir els drets de la infància.

Banderes dels països membres de les Nacions Unides. - UN Photo/Jean-Marc Ferré

- **Conflicte de drets**

Situació que es produïx quan l'exercici dels drets d'una o més persones limita els drets d'altres persones. Un exemple pot ser quan espïen algú (vulneren el dret a la intimitat) per si pot ser perillós per a altres persones (dret a la seguretat). També pot haver-hi conflictes entre les tradicions d'una comunitat o els interessos d'un grup (drets culturals) i els drets dels individus. Això és el que passa, per exemple, amb l'ablació i altres pràctiques tradicionals perjudicials per a la infància.

D

- **Drets humans**

Conjunt de drets comuns a tots els éssers humans des que naixen, independentment de les garanties legals que oferix cada país. Els drets humans es basen en dos valors fonamentals: la igualtat i la dignitat humana. Els drets de l'infant també són drets humans.

- **Declaració de Drets de l'Infant**

Abans que existira la Convenció sobre els Drets de l'Infant, l'únic document internacional que reconeixia l'existència dels drets de la infància era la Declaració de Drets de l'Infant. A diferència de la Convenció, no tenia valor legal per als països que la firmaven. La primera Declaració es va firmar l'any 1924 i després es va ampliar en 1946 i 1959.

- **Drets de primera generació**

Són els drets civils i polítics. Es basen en el principi de llibertat.

- **Drets de segona generació**

Són els drets econòmics i socials. Es basen en el principi d'igualtat.

- **Drets inalienables**

Igual que els drets humans, els drets de l'infant són inalienables. Això vol dir que no pots perdre'ls perquè van lligats a l'existència humana. En circumstàncies particulars n'hi ha alguns que poden ser suspesos o restringits. Per exemple, si algú és responsable d'un crim, pot ser privat de la llibertat.

Consell de Drets Humans. - UN Photo/Jean-Marc Ferré

- Drets indivisibles, interdependents i interrelacionats

Els drets de la Convenció dels Drets de l'Infant estan intrínsecament connectats i no es poden tractar de manera separada els uns dels altres. El gaudi d'un dret depèn de molts altres drets i no hi ha cap dret que siga més important que els altres.

- Drets universals

Els Drets de l'Infant són universals, cosa que vol dir que són aplicables, de la mateixa manera, a tots els infants en qualsevol lloc del món i sense límit de temps. Cada infant té dret a gaudir dels seus drets sense discriminació per raó de raça, color, sexe, idioma, religió, política, origen, naixement, etc.

- Drets naturals

Els drets naturals s'adquirixen quan naixem, són propis de la condició humana i es fonamenten en la dignitat de totes les persones. Són distints dels drets positius, que es basen només en lleis i no són comuns a tots els humans des que naixen. Per exemple, el dret a no ser esclau és un dret natural, però el dret a tindre un mes de

vacacions és un dret positiu.

- Drets civils

Els drets civils proporcionen les garanties mínimes de la integritat física i moral i permeten als individus un àmbit propi de consciència i creences: per exemple, els drets d'igualtat i llibertat, llibertat de culte, llibertat d'expressar l'opinió i el dret a no ser torturat o assassinat.

- Drets legals

Proporcionen protecció de procediment a les persones quan tracten amb el sistema polític i legal: per exemple, protecció contra l'arrest i la detenció arbitraris, el dret a ser considerat innocent fins a ser declarat culpable per un tribunal de justícia i el dret d'apel·lació. Els menors d'edat no tenen autonomia legal per a la major part de contractes i tràmits legals, però tenen dret a ser representats per adults que defensen els seus interessos. A més, en cas de conflicte amb la llei, els menors tenen dret a una protecció especial en cas de ser detinguts, jutjats o reclosos.

La Convenció sobre els Drets de l'Infant protegeix de la mateixa manera tots els infants del món.

© UNICEF/NYHQ2008-1796/Giacomo Pirozzi

- Drets polítics

Els drets polítics són necessaris per a participar en la vida de la comunitat i de la societat: per exemple, el dret al vot, a pertànyer a partits polítics, a reunir-se lliurement i a assistir a reunions, a expressar l'opinió pròpia i a tindre accés a informació. Els menors d'edat no poden votar ni afiliar-se a partits polítics, però la Convenció sí que els reconeix el dret a opinar sobre les qüestions que els afecten, a accedir a informació adequada, a reunir-se i associar-se.

- Drets socials

Són drets necessaris per a la plena participació en la vida de la societat. Inclouen, almenys, el dret a l'educació i el dret a tindre una família; però també molts dels drets sovint considerats drets "civils": per exemple, el dret a la diversió, a la salut, a la intimitat i a la no-discriminació.

- Drets econòmics

Els drets econòmics inclouen el dret al treball (per als adults), a un nivell de vida adequat, a un habitatge i el dret a una pensió si es tracta d'una persona de la tercera edat, òrfena o discapacitada. Els drets econòmics reflectixen el fet que és necessari un mínim grau de seguretat material per a la dignitat humana. Arreu del món la pobresa és la causa que molts infants perden drets com ara l'educació, la salut, la protecció contra l'explotació o la pròpia supervivència.

- Drets culturals

Els drets culturals es referixen a la "manera de viure" d'una comunitat i sovint no reben tanta atenció com els altres drets. Inclouen el dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat. Val a dir que no són drets secundaris, sobretot en el cas de les minories culturals i ètniques, ja que van lligats al dret a la no-discriminació. La Convenció reconeix el dret dels infants indígenes a desenvolupar-se en el seu ambient cultural i a no ser discriminats; i també els reconeix el dret a estudiar en la seua llengua materna.

- Drets de tercera generació (drets col·lectius)

La idea fonamental dels drets de tercera generació és la solidaritat. Els drets específics que més sovint s'inclouen en la categoria de drets de tercera generació són el dret al desenvolupament, a la pau, a un medi ambient saludable, a participar en l'aprofitament de l'herència comuna de la humanitat, a la comunicació i a l'assistència humanitària.

E

- Estat part

Cada un dels països que firma un tractat (accepta el contingut del tractat i hi dona suport) i el ratifica (es compromet a modificar les seues lleis a fi d'adaptar-les al tractat).

P

- Protocols facultatius

Després de l'entrada en vigor de la Convenció sobre els Drets de l'Infant, s'han redactat documents annexos que augmenten la protecció de la infància en una àrea específica. N'hi ha tres: el Protocol facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda de menors, la prostitució infantil i l'ús de menors en la pornografia (ratificat per 167 països), el Protocol facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la participació de menors en conflictes armats (ratificat per 156 països), i el Protocol facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu al procediment de comunicacions (ratificat per 11 països).

- Principis fonamentals

La Convenció sobre els Drets de l'Infant es basa en quatre principis fonamentals: la participació, la supervivència i el desenvolupament, la no-discriminació i l'interés superior del menor.